

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

KAPITOLA 6

ŠTATISTIKA

6

6 Š T A T I S T I K A

Národná banka Slovenska metodicky pripravuje, zbiera, zostavuje a uverejňuje rôzne druhy štatistík, ktoré slúžia predovšetkým na zabezpečenie výkonu jednotnej menovej politiky, finančnej stability, ako aj na rôzne iné činnosti ESCB. Poskytovanie štatistických údajov za oblasť menovej a finančnej štatistiky, štatistiky štvrtročných finančných účtov, štatistiky poisťovní, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia, ako aj platobnej bilancie prebiehalo v súlade s požiadavkami ECB/ESCB, Eurostatu, BIS a iných medzinárodných inštitúcií. Rok 2011 bol charakteristický väčšou prepojenosťou s ECB najmä v koordinácii nových požiadaviek na štatistiky finančných inštitúcií a požiadaviek na štatistiky slúžiace na analýzu finančnej stability. Zostavované údaje využívali aj subjekty finančného trhu, široká verejnosť a médiá. Údaje sa publikujú na internetovej stránke NBS.³⁹

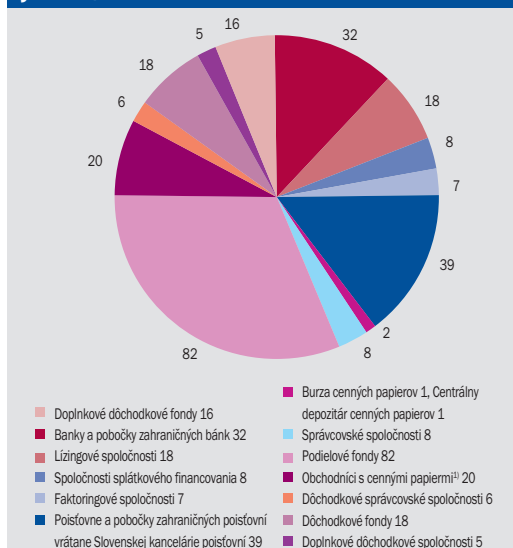
6.1 MENOVÁ A FINANČNÁ ŠTATISTIKA

Počas roka 2011 NBS pravidelne publikovala údaje v národnom detaile, ako aj v štruktúre porovnateľnej s údajmi ECB za bankový sektor, menovú štatistiku peňažných finančných inštitúcií, národný príspevok do menových agregátov eurozóny a protipoložky k M3 a úrokovú štatistiku úverových inštitúcií, štatistiku podielových fondov, štatistiku cenných papierov a údaje za ostatných finančných sprostredkovateľov (lízingové spoločnosti, faktoringové spoločnosti a spoločnosti splátkového financovania).

V roku 2011 NBS začala publikovať Štatistický bulletin, ktorý je samostatnou publikáciou menovej a finančnej štatistiky zostavovanou štvrťročne.⁴⁰

Na účely menovej a finančnej štatistiky sa podielové fondy rozčleňujú na fondy peňažného trhu a investičné fondy (dlhopisové, akciové, realitné, zmiešané a iné fondy). Počet vykazujúcich subjektov za sektor peňažných finančných inštitúcií (NBS, úverové inštitúcie a fondy peňažného trhu) sa oproti

Graf 28 Štruktúra vykazujúcich subjektov finančného trhu k 31.12.2011 (počet subjektov)

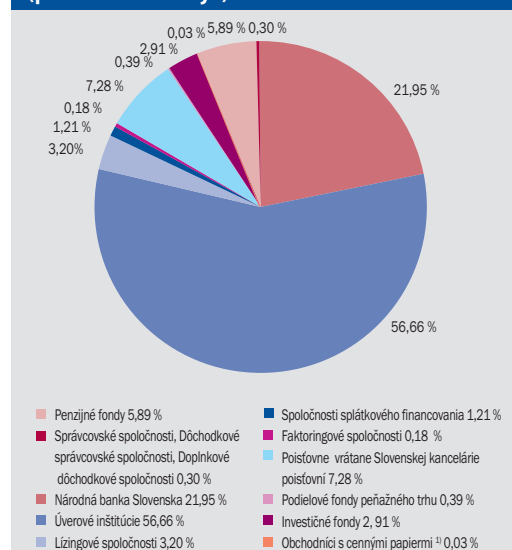

Zdroj: NBS.

1) Obchodníci s cennými papiermi s povolením podľa zákona č. 566/2001 Z. z., ktorí nie sú bankou, pobočkou zahraničnej banky, správcovskou spoločnosťou alebo pobočkou zahraničnej správcovskej spoločnosti.

Poznámka: NBS udelila spoločnosti AEGON, d.d.s, a.s., predchádzajúci súhlas na zrušenie doplnkových dôchodkových fondov, toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 24. 6. 2011. Zmluvy s účastníkmi doplnkového dôchodkového sporenia boli vypovedané a zanikli 30. 9. 2011.

Graf 29 Podiel vykazujúcich subjektov finančného trhu na aktívach k 31.12.2011 (predbežné údaje)

Zdroj: NBS.

1) Obchodníci s cennými papiermi s povolením podľa zákona č. 566/2001 Z. z., ktorí nie sú bankou, pobočkou zahraničnej banky, správcovskou spoločnosťou alebo pobočkou zahraničnej správcovskej spoločnosti.

³⁹ <http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje>

⁴⁰ <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-nbs/statisticky-bulletin>

predchádzajúcemu roku znížil o dva, pribudli tri pobočky zahraničných bánk a ubudlo päť fondov peňažného trhu, ktoré boli na základe legislatívnych zmien preklasifikované na dlhopisové investičné fondy, spadajúce do sektora ostatných finančných sprostredkovateľov. Štruktúra vykazujúcich subjektov za sektor ostatných finančných sprostredkovateľov (investičné fondy, lízingové spoločnosti, faktoringové spoločnosti a spoločnosti splátkového financovania) sa za posledný rok výrazne nezmenila. Prírastok dlhopisových fondov bol kompenzovaný zlúčeniami fondov v iných kategóriách.

Počas roka sa implementovali dve nové opatrenia NBS o predkladaní výkazov bankami, pobočkami zahraničných bánk, obchodníkmi s cennými papiermi a pobočkami zahraničných obchodníkov s cennými papiermi na štatistické účely (opatrenie č. 17/2011) a o predkladaní správčovskými spoločnosťami za podielové fondy alebo podfondy (opatrenie č. 18/2011). Novými opatreniami sa zohľadnili aktuálne požiadavky vyplývajúce z právnych noriem ECB za oblasť menovej a finančnej štatistiky, upravila sa existujúca štruktúra výkazov z hľadiska priblíženia sa k jednotnému štatistickému konceptu ECB (pri zbere vstupných výkazov a zostavovaní výstupných zostáv), ako aj z hľadiska ich efektívneho využívania internými a externými užívateľmi.

6.2 ŠTATISTIKA ŠTVŔŤROČNÝCH FINANČNÝCH ÚČTOV

Národná banka Slovenska je v zmysle požiadaviek ECB zodpovedná aj za zostavovanie štvŕťročných finančných účtov (ŠFÚ). Hlavným účelom zostavenia ŠFÚ je zaznamenávanie všetkých finančných tokov v ekonomike, to znamená v akom objeme a forme domácnosti, nefinančné aj finančné podniky a vláda poskytujú alebo si nárokujú finančné prostriedky. Popri finančných transakciách poskytujú finančné účty aj informáciu o stave majetku a dlhu jednotlivých sektorov. ŠFÚ predstavujú jeden z dôležitých podporných analytických nástrojov na účely sledovania transmisného mechanizmu menovej politiky a analýzy finančnej stability.

NBS úzko spolupracuje pri zostavovaní ŠFÚ so ŠÚ SR a s MF SR, ktorí sú v rámci ŠFÚ zodpovední za údaje sektora verejnej správy, pričom ŠÚ SR je zodpovedný aj za ročné finančné účty za celú ekonomiku. V roku 2011 NBS intenzívne spolupracovala

so ŠÚ SR na zosúladení metodiky a údajov za sektor verejnej správy, predovšetkým údajov, ktoré súvisia s finančnými operáciami subjektov verejnej správy s inštitúciami finančného trhu.

V súlade s požiadavkou ECB a užívateľov údajov ŠFÚ boli v roku 2011 uskutočnené analýzy a konzultácie ohľadom podkladových údajov o rôznych formách financovania sa nefinančných podnikov medzi sebou, ako aj v rámci domáceho a zahraničných finančných trhov. Cieľom týchto analýz bolo predovšetkým zvýšenie kvality zdrojových údajov o nefinančných podnikoch a rozšírenie spektra údajov o spôsoboch ich financovania. NBS taktiež pokračovala v prácach na zvyšovaní kvality údajov o finančných operáciách, ktoré nie sú transakciami. Konkrétne ide o metodiku a zostavovanie údajov o objemoch precezení, reklasifikácií a kurzových rozdielov.

6.3 ŠTATISTIKA POISŤOVNÍ, KAPITÁLOVÉHO TRHU A DÔCHODKOVÉHO SPORENIA

Údaje od subjektov poisťovného trhu, kapitálového trhu a trhu dôchodkového sporenia slúžili na výkon dohľadu, ako aj na štatistické účely pre národné i nadnárodné inštitúcie, pričom sa zabezpečila ich kvalita z hľadiska včasnosti, presnosti a vzájomnej porovnateľnosti. K ultimu roka 2011 NBS evidovala 196 vykazujúcich subjektov, z toho 39 subjektov poisťovného trhu, 112 subjektov kapitálového trhu a 45 subjektov trhu dôchodkového sporenia.

Oblasť štatistiky poisťovní bola v roku 2011 ovplyvnená ďalšou etapou príprav na zavedenie systému SOLVENCY II, ktorého úlohou je harmonizácia podmienok zverejňovania informácií, ich transparentnosť a konzistencia v rámci Európskej únie, s predpokladaným termínom zavedenia v roku 2013.

Oblasť kapitálového trhu bola ovplyvnená prijatím zákona č. 203/2011 o kolektívnom investovaní, ktorého cieľom je implementovať smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/65/ES o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (smernica UCITS IV), a to predovšetkým tým, že prehľbuje harmonizáciu právnej úpravy štandardných fondov v členských štátoch Európskej únie. Smernica UCITS IV je zameraná najmä na zvýšenie flexibility pri organizovaní a spravovaní fondov,

podporu dosahovania úspor v rozsahu pri správe aktív a rušenie bariér v oblasti kolektívneho investovania v rámci Európskej únie.

Oblasť štatistiky dôchodkového sporenia bola ovplyvnená prijatím zákona č. 334/2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorý výrazným spôsobom mení niektoré parametre systému starobného dôchodkového sporenia, ako napr. vznik a zánik účasti na starobnom dôchodkovom sporení, odstránenie deformácií v právnej úprave dôchodkových fondov – obmedzenie a rozloženie rizika, umiestňovanie investícií, porovnávanie výkonnosti dôchodkových fondov a účasť sporiteľov v jednotlivých fondoch.

Zložitost' finančných trhov a prepojenost' finančných transakcií poisťovní a penzijných fondov (dôchodkové fondy a doplnkové dôchodkové fondy) s ostatnými subjektmi finančného trhu zdôraznili potrebu harmonizácie údajov týchto subjektov. V dôsledku toho prebehla výrazná revízia štatistických súborov sektorovo členených finančných aktív a pasív odosielaných Európskej centrálnej banke (štatistika ICPF – Insurance Corporations and Pension Funds).

Na základe revidovaných údajov ECB začala v júni 2011 pravidelne zverejňovať ICPF štatistiky v rozsahu ročných ukazovateľov eurozóny k 31. decembru 2010, ako aj ukazovateľov za všetky členské štáty samostatne. Koncom roka 2011 sa ICPF štatistika začala zverejňovať aj na internetovej stránke NBS.

6.4 ŠTATISTIKA NEBANKOVÝCH SUBJEKTOV

Štatistika nebankových subjektov zabezpečuje a zodpovedá za zber a spracovanie štatistického výkazníctva od právnických osôb s výnimkou bánk a pobočiek zahraničných bánk, vychádzajúc z potrieb zostavovania platobnej bilancie, medzinárodnej investičnej pozície a štatistiky priamych zahraničných investícií.

Povinnosť predkladania hlásení je upravená v ustanoveniach § 8 zákona NR SR č. 202/1995 Z. z. Devízový zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990

Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v znení zákona č. 602/2003 Z. z. Štruktúra, rozsah, obsah, členenie, termíny, forma, spôsob, postup a miesto predkladania je ustanovená opatrením NBS č. 467/2010 Z. z. Zber hlásení sa realizuje s mesačnou, štvrtročnou a ročnou periodicitou, hlásenia o kótovaných akciách a portfóliových investíciách sa podávajú vždy pri zaznamenaní zmene. Na spracovanie údajov v NBS sa používa informačný systém DEVOHP.

Rok 2011 bol pre činnosti zabezpečované v rámci štatistiky nebankových subjektov rokom pokračovania harmonizácie štatistiky v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií, predovšetkým ECB, ktoré sa týkajú metodiky zostavovania platobnej bilancie, medzinárodnej investičnej pozície a štatistiky priamych zahraničných investícií.

Počas roka 2011 sa zabezpečila implementácia nových požiadaviek OECD a ďalších medzinárodných inštitúcií v oblasti štatistiky priamych zahraničných investícií.

Taktiež sa začali prípravné práce v súvislosti s implementáciou požiadaviek nového manuálu MMF na zostavovanie platobnej bilancie BPM6.

6.5 ŠTATISTICKÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM A TECHNICKÁ PODPORA

V oblasti informačných systémov slúžiacich na podporu štatistiky v roku 2011 intenzívne prebiehali prípravné práce pre začatie výberového konania na projekte pod názvom Štatistický zberový portál, ktorý by mal zefektívniť komunikáciu so spravodajskými subjektmi, urýchliť spracovanie dát v NBS a viesť k vytvoreniu jednotného dátového skladu pre údaje od všetkých vykazujúcich subjektov (bankových subjektov, nebankových finančných subjektov, subjektov s devízovou ohlasovacou povinnosťou). Samotný projekt bol spustený koncom roka vypísaním výberového konania.

V oblasti existujúcich informačných systémov slúžiacich na podporu štatistiky sa zrealizovali technologické projekty za účelom novej funkčnosti informačných systémov STATUS a STATUS DFT. Taktiež bola zdokonalená použiteľnosť a funkčnosť servera Odboru štatistiky pridaním nových databáz cenných papierov a registra organizácií, ako aj aplikačnej logiky nad uvedenými databázami.